

ін.; заг. ред. М. Грищенко. – МОН. – 2016. – 40 с.

6. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. – Львів, 2016. – 64 с.

7. Про затвердження Положення про всеукраїнський конкурс «Учитель року». Постанова КМУ № 638 від 11.08.95 року. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/10190/

8. Офіційний сайт МОН України. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/teacher2017/>

REFERENCES

1. Kyrychuk, O. V. (1998). *Dukhovno-katarsychna aktyvnist osoby yak faktor ii zhyttievorchosti* [Spiritual and cathartic activity of the person as a factor of life]. In *Obdarovana osobystist: poshuk, rozvytok, dopomoha* (pp. 143–149). Kyiv: Hnozys.

2. Komarovska, O.A. (2016). *Zapyty mystetskoj osvity maibutnoho: do problemy refleksii definytyvnoho polia* [Requests for artistic education of the future: To the problem of the reflection of the definitions]. In *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi: Vol. 20* (1) (pp. 242–252).

3. Krymskiy, S. B. (2002). *Pryntsyp dukhovnosti XX stolittia. Lektsiia v Kyievo-Mohylianskii akademii* [The principle of spirituality of the XX century. Lecture at the Kyiv-Mohyla Academy]. Video recording.

4. Masol, L. M. (2014). *Vprovadzhennia kompetentnisnoho pidkhodu do zmistu zahalnoi mystetskoj osvity: analiz Derzhavnykh standartiv* [Implementation of a competence approach to the content of general artistic education: Analysis of the state standards]. *Mystetstvo ta Osvita*, 4, 2–8.

5. Hryshchenko, M. (Ed.). (2016). *Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly* [The New Ukrainian School. Conceptual principles of secondary school reform].

6. *Nova ukrainska shkola: Osnovy Standartu osvity* [The New Ukrainian School: Fundamentals of the Education Standard]. (2016). Lviv.

7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (1995). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vseukrainskyi konkurs "Uchitel roku"* [On the approval of the Regulations on the all-Ukrainian contest "Teacher of the Year"] (Regulation No. 638, August 11). Retrieved from http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/10190/

8. Ministry of Education and Science of Ukraine. Official web-site. Retrieved from <http://mon.gov.ua/activity/education/teacher2017/>

Стаття надійшла до редакції 25. 07.2017 р.

УДК 7.03'02:778.534.6:373

Абрамян Тетяна Олександрівна,

*учитель художньо-естетичного циклу вищої категорії
ЗОШ І–ІІ ступенів № 10, м. Дзержинськ, Україна,
abramyantanya10-16@ukr.net*

ПІЗНАННЯ КЛАСИЧНОЇ МУЗИКИ ЧЕРЕЗ АНІМАЦІЙНЕ КІНО

У статті розглянуто проблему використання мистецтва анімації з метою засвоєння учнями програмного матеріалу з предмета «Мистецтво» у загальноосвітній школі, а саме: творів класичної музики. Актуальність проблеми підвищується у зв'язку з доступністю анімаційного кіно для сучасних школярів і зростанням популярності цього виду мистецтва в їхньому колі, тож гіпотетично автор припускається думки про можливість заохочення учнів різного віку до пізнання класичних музичних творів і стимуляції зацікавленості ними шляхом перегляду анімаційних фільмів, у яких використано класичну музику в тій чи іншій формі, та обговорення на уроках мистецтва в загальноосвітній школі. Розроблений автором статті кейс «Збірка анімаційних фільмів з класичною музикою», апробований у власній педагогічній діяльності, полегшить учителям мистецтва процес підготовки до уроку, організацію його етапів під час вивчення окремих тем курсу «Мистецтво».

Ключові слова: мистецтво анімації, курс «Мистецтво», твори класичної музики.

Ще з давніх часів людство накопичувало знання і досвід про вплив музики на людину. Відомі філософи, поети, музиканти та дослідники у різних галузях знань дійшли висновку, що музика позитивно впливає на фізичний розвиток, стимулює всі системи організму, позначається на психіці людини. Різні аспекти означеного впливу вивчалися психологами: Л. С. Виготським, Л. Л. Бочкарьовим, С. М. Беляєвою-Екземпларською; музикознавцями: В. Медушевським, Є. Назайкінським, О. Рудницькою, О. Кемеровською; педагогами-практиками: Б. Юсовим, Б. Неменським, А. Гончарук. Вони розглядали ефект впливу поєднання музики з іншими видами мистецтва на особистісний розвиток учнів. Та, як з'ясувалося, саме класич-

на музика має особливий навчальний, виховний і розвивальний потенціал, а за умілого ведення уроків з використанням музичної класики у вихованців формуються естетичні якості, збільшується можливість творчої реалізації та самовизначення у мистецькій діяльності. Класична музика дає чудовий високоестетичний взірці для нинішніх поколінь на протипагу низькопробної музиці, яка так лунає повсюдно й повсякчас і спотворює музичне мислення слухачів, викликає залежність від музики «третього сорту», привчає сучасних дітей до постійного «музичного фону».

В умовах розробки і реалізації нового Державного стандарту для початкової освіти, де закладаються пріоритети національної освіти й виховання, провідну роль у формуванні в моло-

дого покоління загальнолюдських духовних цінностей відіграє вивчення творів класичної музики, що покладено на навчальний предмет «Мистецтво». У межах цього курсу сучасні школярі мають можливість, окрім домінантних ліній – музичної та образотворчої, оз-найомлюватися ще й з театром, хореографією та мистецтвом кіно, чого ще кілька десятиліть учні були позбавлені. Однак на заваді ґрунтовному вивченню цих видів мистецтва стало скорочення кількості годин (1 на на тиждень), тож потрібні такі форми й методи, які б дозволяли формувати предметні компетентності учнів і водночас розвивали їхню творчість, сприяли спілкуванню вихованців на уроках мистецтва. Цього досягнути вчителеві мистецтва зовсім не просто, тому обсяг і тривалість звучання музичних творів на уроках може просто скорочуватись – їх пропонують учням для прослуховування в домашніх умовах.

На наш погляд, посиленню інтересу до класичної музики сприятиме мистецтво анімації, оскільки воно є одним із найпоширеніших і найулюбленіших у сучасних дітей, а також – масовим, що обумовлено стрімким розвитком кіновиробництва, ІТ-технологій, доступністю комунікацій через мережу Інтернет. Сьогодні навіть старшокласники володіють прийомами комп'ютерної графіки, різними програмами, які дозволяють знімати відеоролики, монтувати їх у короткометражне кіно із супроводом музики. Педагоги мистецтва долучаються до комп'ютерних технологій і дедалі ширше застосовують їх на уроках; зростає кількість шкіл, де кабінети мистецтва укомплектовують сучасними мультимедійними дошками та іншим обладнанням.

Тож **метою статті** є дослідження аспекту плекання інтересу учнів до творів класичної музики на уроках мистецтва шляхом залучення до анімації, розгляд анімаційної продукції, у якій використано зразки класичної музики, і надання рекомендацій для вчителів-практиків щодо їх використання.

Знайомство учнів із класичною музикою розпочинається в першому класі. Практично на кожному уроці вони слухають той чи інший твір класичної му-

зики, потім обговорюють його. Важливо, щоб окрім відомостей про його автора, знань про особливості відображення змісту певними музичними засобами, *школярі розуміли значення цієї музики для них особисто* (інакше – навіть слухати ці твори?) – для відчуття краси, переживання емоцій і почуттів, для гармонізації їхньої особистості, фізичного і психічного стану, адже відомо, що класична музика виконує багато функцій: пізнавальну, розвивальну, дозвілєву, формуючу, релаксуючу та ін.

Цікавий факт, загадка, картина, ілюстрація у книзі чи фрагмент відео-фільму, проблемні питання будуть надзвичайно доречними й мотивуватимуть мисленнєву діяльність учнів. Наприклад: що школярі думають про той факт, що в православних храмах використовують хоровий спів, у католицьких – органу музику, у мечетях проповіді виголошують нарозспів? Чи знають вони, як у багатьох професіях використовують музику? Чому і з якою метою лікарі, філософи, учені, жерці, учителі різних філософських шкіл різних країн і епох застосовували гру на музичних інструментах? Музику як засіб відновлення психічного стану і здоров'я, зцілення від хвороб призначали лікарі (бо тиха розмірена мелодія заспокоює людину, врівноважує її, зміцнює її органи). Цікаві факти умотивують школярів вивчати музичні твори: так, пророк Давид грою на кіфарі та співом допоміг біблійному цареві Саулу позбутися депресії; Асклепій співом і музикою лікував хворих; Гомер в «Одіссей» оповідає про лікування ран воїна звуками музики і співом, а також про те, як Ахілл знімав емоційну напругу, співаючи і граючи на лірі; лікар Авіценна використовував для лікування музику так само, як зілля чи дієти; стародавні філософи вважали, що музика встановлює порядок у Всесвіті, відновлює порушену гармонію в організмі, перелаштовує людину в емоційному плані, змінюючи депресивний стан на оптимістичний.

Учнів основної і старшої школи можна познайомити з висновками вчених, що відкрили й досліджили «ефект Вівальді» (регулярне прослуховування симфонічного твору «Пори року» покращує властивості пам'яті в літніх лю-

дей); «ефект Моцарта» (маленькі діти, котрі слухають музику цього композитора, швидше розвиваються інтелектуально) та ін. Можна спонукати учнів самостійно знаходити цікаві факти і знайомити однокласників під час музично-пізнавальних п'ятихвилин на початку чи наприкінці уроків.

Отже, про вплив творів класичної музики на фізичний і психічний стан людини школярі дізнаються через використання форм і методів, описаних вище. А як спонукати сучасних дітей слухати класичну музику і прагнути до її переживання та пізнання? Часто учні не знають, що в новоствореному анімаційному продукті використано класичний твір і, почувши його, коментують: «Це звучить музика Дартвейдера» (або: «Ця музика з мультика такого-то»), – вони навіть не здогадуються, що у фільмі використано твір класичної музики, який не був спеціально написаний для нього. Тож краще учням мати широкий кругозір і слухати багато музичних творів, щоб вправно розпізнавати кращі зразки класичної музики, які використовуються в анімації.

Вважаємо, що поглибити учнівський інтерес до класичної музики реально, і одним із шляхів досягнення цього є ширше залучення учнів до мистецтва анімації. Однак одразу ж хочеться застерегти педагогів: знайомство з твором класичної музики не варто одразу ж починати із перегляду фрагментів анімаційного кіно, оскільки відеоряд є тільки одним із варіантів «прочитання» змісту музичного твору режисером, звукорежисером, акторами, художниками-аніматорами. В учня мають сформуватися власні переживання, відчуття, враження і свої образи – музичні, візуальні, якими він поділиться під час обговорення. Тож використання анімаційних фільмів, на наш погляд, доцільніше після детального обговорення й аналізу музичного твору. Червоною лінією, яку необхідно провести на уроках із використанням фрагментів анімаційного кіно, є твердження, що музика є повноцінним учасником анімаційного дійства, яке відбувається на екрані, вона посилює наші почуття і сприймання подій, а тому її сьогодні відводиться така важлива роль у анімаційній про-

Рис. 1

дукції. Мистецтво анімації міцно сполучене із звуком, оскільки звук бере безпосередню участь в «одухотворенні» намальованого. Мало хто з режисерів зважиться відмовитися від його допомоги, а тому звук і зображення однаковою мірою є режисерськими засобами донесення змісту і створення вражень, саме це дозволяє досягти їхнього дивовижного злиття.

Щоб зрозуміти, наскільки сучасним учням музика важлива в анімаційному кіно, чи допомагає вона у створенні вражень і розумінні змісту фільмів, нами проведено опитування учнів початкової, середньої та старшої школи. Так, на запитання: «Чи уявляєте ви анімаційний фільм без музичного супроводу?», – усі респонденти відповіли, що не уявляють собі анімації без музики (рис. 1).

Учні звертають увагу на музику, яка звучить в анімаційних фільмах (рис. 2); спостерігаємо тенденцію підвищення інтересу до музичного супроводу анімації з віком.

Отже, під час перегляду фільмів безпосередня увага школярів не спрямована на музичний супровід, але з віком ця зацікавленість з'являється. Учні старших класів зазначили, що їхньому емоційному сприйманню і розумінню суті фільму допомагала саме музика.

Результати опитування спонукали нас дослідити анімаційну продукцію, де використовується класична музика в тій чи іншій формі, скласти перелік і подумати над доцільністю використання таких зразків під час уроків «Мистецтва» у школі. У результаті аналізу було зроблено висновки про реаліза-

цію ідеї використання класичної музики в зарубіжному та вітчизняному анімаційному кіно.

Традицію використання класичної музики започаткував Волт Дисней (Walt Disney) своїм циклом «Наївні симфонії» («Silly Symphony»). Знаменитий «Танець скелетів» («The skeleton dance», 1929 р.) з цього циклу і відзняті пізніше «Концерт» («The Band Concert, 1935 р.) і «Фантазія» («Fantasia», 1940 р.) стали справжньою «класикою в квадраті» – взірцем використання класичної музики.

Нами розглянуто ті анімаційні фільми, де **класична музика є головною дійовою особою** або виконує особливу важливу роль у розвитку сюжету. На наш погляд, диснейівська «Фантазія» (1940 р.) – це перша повномасштабна реалізація класичної музики в анімації. Двогодинна картина сформована з дев'яти незалежних номерів, кожен з яких виконаний у власному стилі та ілюструє якийсь один твір, у фільмі використана музика: «Токата і fuga ре-мінор» Й. С. Баха, сюїта з балету «Лускунчик» П. Чайковського, «Учень чародія» Е. Дюка, «Весна священна» І. Стравінського, «Пасторальна» симфонія Л. в. Бетховена, «Танець годин» з опери «Джоконда» А. Понк'еллі, «Ніч на Лисій горі» М. Мусоргського, «Ave, Maria» Ф. Шуберта і «Місячне світло» К. Дебюссі.

Через 60 років після першої «Фантазії» студія Диснея вирішила повторити ідею і створила «Фантазію-2000». Фільм знятий з приголомшливим розмахом і воістину необмеженим польотом фантазії. Сюрреалістичні картини-сценки, нав'яні класичними музичними творами Л. в. Бетховена,

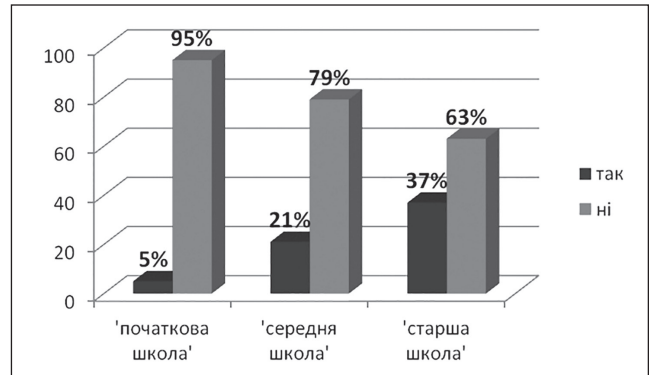

Рис. 2

О. Респіги, Дж. Гершвіна, Д. Шостаковича, К. Сен-Санса, Е. Дюка й І. Стравінського розгортаються на тлі виконання оркестром цих творів, що, по суті, перетворює фільм у безупинний відеокліп, де слова не потрібні, а музика і візуальність створюють видовище, від якого важко відірватися.

Польськими аніматорами у 2008 р. випущено збірку (на 2-х DVD) анімаційних фільмів «Чарівна флейта», де безсмертні шедеври великих композиторів: Л. в. Бетховена, В. А. Моцарта, Й. С. Баха, М. Мусоргського, Ф. Шопена, А. Вівальді – знайшли кінематографічне втілення (цілком або фрагментарно). У цій колекції з 48 кліпів, знятих у найрізноманітніших техніках, стилях і жанрах, опрацьовано анімаційні фільми 1989–1996 рр.

Зацікавить педагога і збірка анімаційних фільмів, заснованих на коліскових різних народів, – «Коліскові світу» («Метрономфільм», 2008 р.; творці: Л. Скворцова й А. Готліб). Кожна коліскова виконується рідною мовою, а сюжет фільму передає зміст пісні.

А ось прикладом використання одного обсягового музичного твору і створення на його основі повноцінного фільму є анімаційний фільм «Лускунчик» («Союзмультфільм», 1973 р.) – це поєднання казки, драми, художньої реалізації та музики П. Чайковського. Балет «Лускунчик», створений за мотивами казки Гофмана, вельми популярний у мультиплікаторів різних країн, за його мотивами поставлено ще чотири анімаційних фільми і одна відеоробота: «Лускунчик і мишачий король» (Аргус Інтернешнл, 2004 р.), «Принц Лускунчик»

(Lacewood productions, 1990 p.), «Лускунчик і мишачий король» (2004 p. Авторська відеоробота Наталії Малигіної і Тетяни Ільїної), «Том і Джеррі: історія про Лускунчика» (Warner Bros, 2007 p.), «Барбі і Лускунчик» (Mainframe Entertainment, 2001 p.).

Не можна не згадати симфонічну казку «Петя і вовк» С. Прокоф'єва (так само, як і «Лускунчик» П. Чайковського) – один із улюблених матеріалів для мультиплікаторів. Не вирізняючись особливою драматичною глибиною, ця

симфонічна казка має на меті ознайомлення дітей з музичними інструментами симфонічного оркестру. Найвідоміші мультиплікаційні постановки «Петі і вовка» були створені студією Диснея в 1946 p., кіностудією «Союзмультфільм» у 1958 p.; а в 2007 p. – польською студією «Семафор» у співдружності з аніматорами з різних країн.

Для усіх учасників педагогічного процесу: батьків, учнів, учителів, педагогічних працівників, – пізнавальною знахідкою буде цикл «Казки старого

фортепіано» студії «Мир», кіностудії «Білорусь» (2007–2014 pp.), у якому сюжет анімаційних фільмів побудований на розповіді про **життя видатних композиторів із ілюстрацією фрагментів їхніх творів**: А. Вівальді, С. Прокоф'єва, Л. в. Бетховена, Дж. Россіні, Й. С. Баха, В. А. Моцарта, Ф. Шумана, М. Глінки, Дж. Гершвіна, Й. Штрауса, Ф. Шопена і К. Дебюссі.

І наостанок – розсип перлин мультиплікації з класичною музикою, що передбачає знайомство з відомими й

Табл.1

Клас	Розділ. Тема	Анімаційний фільм
1	Краса навколо нас (елементи муз. мови). «Жужужу... я вам казку розкажу»	«Казка про царя Салтана». 1984 p. М. Римський-Корсаков. «Політ джмеля» з опери «Казка про царя Салтана»
2	Краса навколо нас (елементи муз. мови). «Осінні настрої»	«Ходить гарбуз по городу». 1997 p.
3	Загадки художніх мов. «У світі балету»	«Лускунчик». «Союзмультфільм», 1973 p. П. Чайковський. «Вальс квітів» з балету «Лускунчик»
4	Загадки художніх мов. «Музична казка»	«Рукавичка», 1996 p. Муз. Н. Марченкової. Музичні характеристики головних героїв
5	Пори року і народні свята. «Осінні ритми»	А. Вівальді. «Осінь». «Telewizja Polska», 2008 p.
6	Мистецтво і рукотворний світ. «Музичний натюрморт»	С. Прокоф'єв. «Петя і Вовк»
7	Мистецькі мандри казкових персонажів. «Українська казка у мультиплікації»	«Котигорошко». «Київнаукфільм», 1970 p.
8	Легендарні герої в мистецтві. «Герої стародавніх міфів»	«Прометей». «Союзмультфільм», 1974 p.
9	Мій мальовничий світанковий край. «Народні свята і обряди»	«Покрова-Покровонько». Муз. А. Трифонова. «Українафільм», 1997 p.
10	Ми діти твої, Україно. «У гості до угорців»	Ф. Ліст. «Угорська рапсодія». «Telewizja Polska», 2008 p.
11	Музика як вид мистецтва. «Мова музики»	П. Чайковський. «Італійська пісенька», «Старовинна французька пісенька». «Союзмультфільм»
12	Професійна музика. «Вокальна музика»	Ф. Шуберт. «Аве, Марія». Студія В. Диснея, 2000 p.
13	Жанри хорової музики. «Музичні жанри в театрі і кіно»	Г. Гладков. «Бременські музиканти». «Союзмультфільм», 1969 p.
14	Жанри камерно-інструментальної музики. «Ноктюрн»	Ф. Шопен. «Ноктюрн до мінор». «Telewizja Polska», 2008 p.
15	Музичне мистецтво в нашому житті. «Музика крізь віки»	Й. С. Бах. «Токата і fuga ре мінор». «Telewizja Polska», 2008 p.
16	Новаторство в музичному мистецтві. «Джаз»	Дж. Гершвін. «Рапсодія у блюзових тонах». «Telewizja Polska», 2008 p.

популярними творами композиторів: «Гноми і гірський король» (Е. Гріг, «Союзмультфільм», 1993 р.); «Картинки з виставки» (М. Мусоргський, «Союзмультфільм», 1984 р.); «Дитячий альбом» (П. Чайковський, «Союзмультфільм», 1976 р.); «Весняні мелодії» (П. Чайковський, «Союзмультфільм», 1946 р.); «Камаринська» (М. Глінка, «Союзмультфільм», 1980 р.); «Прогулянка» (С. Прокоф'єв, «Союзмультфільм», 1986 р.); «Пори року» (П. Чайковський, «Союзмультфільм», 1969 р.); «Адажіо» (Т. Альбіноні, «Telewizja Polska», 2008 р.).

Цікавим прийомом є використання в мультиплікації класичної музики **як цитати**, що доповнює і поглиблює зміст анімаційного кіно. Так, у «Бобі майсес»

(режисер О. Касавіна, «Київнаукфільм», 1993 р.) звучить мотив бетховенського «Бабака» – як нагадування про безпритульність і неприкаяність скрипаля і його сім'ї, вносячи щемливу, зворушливу ноту у веселий загалом фільм. Природно, використовуючи класичну музику як цитату, автори сподіваються, що глядач освічений і знає цей твір.

З досвіду власної педагогічної діяльності пропонуємо колегам результати роботи, кульмінацією якої стало створення **кейсу «Збірка анімаційних фільмів з класичною музикою»**, що зорієнтований на твори, рекомендовані для вивчення в загальноосвітній школі. Дана спроба не є обов'язковим стандартом. Кожен вчитель може створити

власний варіант. Такий кейс допоможе спростити етап підготовки до уроків і організувати роботу на уроці з метою зацікавлення учнів і популяризації класичної музики в їхньому середовищі.

Пропонуємо за зразок *таблиці 1 і 2* з темами і підібраним до них анімаційним матеріалом – це приклад творів, що використовувалися нами. Звичайно, для творчого вчителя він стане тільки орієнтиром для власних пошуків.

Створюючи кейс, ми не ставили перед собою завдання класифікації матеріалу за жанрами чи формами тощо. Кейс наповнювався безпосередньо впродовж навчального року, і його структура підпорядковується темам уроків. Готуючись до кожного уроку,

Табл. 2. Зміст кейсу «Збірка анімаційних фільмів з класичною музикою»

1 цикл	2 цикл	3 цикл
1. Р. Шедрін – Ж.Бізе. «Кармен-сюїта». «Хабанера»	1. Ф. Шопен. «Ноктюрн до мінор»	1. В. А. Моцарт. «Реквієм». «Лакримоза»
2. М. Мусоргський. «Картинки з виставки». «Старий замок»	2. В. Дисней. «Фантазія – 2000»	2. К. Дебюссі. «Арабеска соль мажор»
3. Ф. Шопен. «Прелюдії»	3. Дж. Пучіні. «Мадам Батерфляй»	3. Л. в. Бетховен. Біографія
4. Р. Шедрін – Ж. Бізе. «Кармен-сюїта»	4. П. Чайковський. «Лускунчик»	4. «Щедрик»
5. Ф. Таррега. «Спогади про Альгамбру»	5. Ф. Ліст. «Угорська рапсодія»	5. Classical baby. Music chow.
6. Ф. Крейслер. «Китайський тамбурін»	6. Т. Альбіноні. «Адажіо»	6. Відеохронограф. Ігорь Стравінський
7. Й. Штраус. «На прекрасному блакитному Дунаї»	7. П. Чайковський. «Пори року»	7. К. Сен-Санс. «Карнавал тварин». «Акваріум»
8. Р. Шуман. «Сновидіння»	8. Е. Гріг. «Гноми і гірський король»	8. І. Стравінський. «Різдвяна фантазія»
9. Р. Шедрін – Ж. Бізе. «Кармен-сюїта»	9. П. Чайковський. «Адажіо»	9. М. Мусоргський. «Ніч на Лисій горі»
10. Й. С. Бах. «Токата ре мінор»	10. Е. Гріг. «У печері гірського короля»	10. С. Прокоф'єв. «Петя і вовк»
11. К. Дебюссі. «Місячне сяйво»	11. С. Прокоф'єв. «Петя і вовк»	11. С. Прокоф'єв. «Дитяча музика»
12. В. А. Моцарт. «Турецький марш»		12. А. Вівальді. «Хлопчик і жабеня»
13. Л. в. Бетховен. «До Елізи»		13. П. Чайковський. «Дитячий альбом»
14. Ф. Шуберт. «Аве, Марія»		14. М. Глінка. «Камаринська»
15. Ж. Бізе. «Кармен». Куплети тореодора		
16. В. А. Моцарт. «Чарівна флейта». Фрагмент увертюри		
17. В. А. Моцарт. «Алілуя»		
18. Ф. Шопен. «Вальс сі мінор»		
19. Ф. Шопен. «Мазурка мі мінор»		
20. Й. С. Бах. «Жарт»		
21. А. Вівальді. «Пори року»		

знаходили відповідний до його теми анімаційний відеоматеріал на власний розсуд. Цей кейс для будь-якого вчителя зручний тим, що він може додавати чи вилучати відеоматеріал.

Хочемо поділитися із колегами адресами Інтернет-ресурсів, до яких звертаємося для підбору фільмів, інформації про них:

<http://intoclassics.net/load/2-1-0-1928>, <http://mults.info/mults/?id=3591>, <http://mults.info/mults/?id=2182>, <http://mults.info/mults/?id=1130>

<http://mults.info/mults/?id=2453>, <http://mults.info/mults/?id=2314>

<http://www.liveinternet.ru/users/3422649/post118700028>, <http://mults.info/mults/?id=2507>, <http://mults.info/mults/?id=2132>

<http://video.segodnya.ua/rozhdectvenkij-multfilm-shchedrik.html>

Висновок. Нагальною потребою вчителя музичного мистецтва, який практикує з сучасними школярами, на наше переконання, є створення такого методичного забезпечення – змістовного і зручного у використанні, яке допомагало б йому в організації процесу навчання й виховання засобами, одним із найефективніших з яких вважаємо твори класичної музики. Наш підхід базується на демонстрації на уроках мистецтва фрагментів анімаційного кіно, які добре сприймаються учнями різного віку, підсилюють їхню мотивацію до вивчення класичних музичних творів, зацікавлюють пізнавати й відшукувати інформацію про них, а отже, розширюють кругозір і підвищують загальну культуру учнів.

Використання анімаційного кіно посилює інтерес учнів до класичної музики, яка продовжує жити повноцінним життям і має величезний вплив на людину, про що свідчать її функції. До кращих творів музичної класики звертаються сучасні митці, які працюють у інших видах мистецтва – зокрема й у кіноіндустрії: поєднання обох мистецтв – музики і кіно – посилює вплив на людину синтетичного твору у донесенні його змісту і поглиблює враження і почуття від перегляду фільму.

Розроблений нами кейс зі зразками анімаційного кіно, в якому звучить кла-

сична музика, пропонується до уваги педагогів як один із варіантів створення колекції, необхідної і зручної у використанні на уроках мистецтва у загальноосвітній школі.

Порушена проблема багатоаспектна. **Подальші досліджень і розробок** потребує питання методики використання на уроках фрагментів анімаційного кіно, їх часового обмеження, педагогічного супроводу, особливостей подання анімаційних матеріалів залежно від віку учнів, теми уроку та ін.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Драганчук В. М. Музична психологія і терапія : навч. посіб. для студ. спец. «Музичне мистецтво» / Вікторія Драганчук ; передм. Л. Кияновської ; Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. – 230 с.
2. Медушевский, В. В. Внемлите ангельскому пению [Текст] / В. В. Медушевский. – Минск : Православное Братство во имя Архистратига Михаила, 2000. – 211 с.
3. Миславський В. Н. Кінословник. Терміни, визначення, жаргонізми / В. Н. Миславський. – Харків, 2007. – 328 с.
4. Уайтекер Г., Галас Д. Таймінг в анімації. – Focal, 2002. – 140 с. – Електрон. аналог друк. вид.: режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/461196/>
5. Ярошенко В. С., Стеганцева И. П. Роль звуковой среды в формировании духовно-нравственных ценностей ориентиров старшеклассников // Наука и школа. – 2016. – № 1. – С. 194–200.
6. Классическая музыка в мультипликации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.olofmp3.ru/index.php/Klassicheskaya-muzyka-v-mulytiplekacii.html>
7. Ляшко Л. П. Анімація Гаяо Міядзакі в контексті естетичного виховання / Ляшко Л. П. // Гуманітарний часопис. – 2010, № 4. – С. 78–88. – Електрон. аналог друк. вид.: режим доступу: // <http://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/GCH/2011/GCH111/pdf/11.pdf>

REFERENCES

1. Drahanchuk, V. M. (2016). *Muzychna psykholohiia i terapiia* [Musical psychology and therapy]. Lutsk: Skhidnoievr. nats. un-t im. Lesi Ukrainky.
2. Medushevskii, V. V. (2000). *Vnemlite angelskomu peniiu* [Listen to angels singing]. Minsk: Pravoslavnoe Bratstvo vo imia Arkhistratiga Mikhaila.
3. Myslavskiy, V. N. (2007). *Kinoslovnnyk. Terminy, vyznachennia, zharhonizmy* [Cinema dictionary. Terms, definitions, slang]. Kharkiv.

4. Whitaker, H., & Halas, J. (2002). *Taiming v animatsii* [Timing for animation]. Focal. Retrieved from <http://www.twirpx.com/file/461196/>

5. Yaroshenko, V. S., & Stegantseva, I. P. (2016). *Rol zvukovoi sredy v formirovanii dukhovno-nravstvennykh tsennostnykh orientirov starsheklassnikov* [Role of the sound environment in the formation of spiritual and moral value orientations of high school students]. *Nauka i Shkola*, 1, 194–200.

6. *Klassicheskaia muzyka v multiplikatsii* [Classical music in the animation]. Retrieved from <http://www.olofmp3.ru/index.php/Klassicheskaya-muzyka-v-mulytiplekacii.html>

7. Liashko, L. P. (2010). *Animatsiia Haiao Miadzaki v konteksti estetychnoho vykhovannia* [Hayao Miyazaki's animation in the context of aesthetic education]. *Humanitarnyi Chasopys*, 4, 78–88.

Стаття надійшла до редакції 24.04. 2017 р.

У статті схарактеризовано організаційно-технологічні особливості застосування командно-групових та фронтальних ігор на різних етапах уроку музичного мистецтва. На прикладі авторських розробок ігор Л. А. Римар «Знайди нове», «Музична вікторина», «Спів з іграшкою», «Ерудит», «Музичне тестування» та ін. продемонстровано методику проведення різновидів групових та фронтальних форм ігрової діяльності на уроці музики, висвітлено їх навчальний, розвивальний та виховний потенціал. Запропоновані й адаптовані в педагогічній практиці ігри використовуються в початковій і основній школі, вони потребують підготовки роздаткового дидактичного матеріалу, а їх результативність залежить від продуманої організації уроку і майстерності педагога.

Ключові слова: технологія, командно-групові ігри, фронтальні ігри, уроки музики.